КАНАДА

...ись просьвітна, економічна і політична ...дить кождого тижня у вівторок.

Видавці: ...ка Видавнича Спілка в Канаді.

...а передплата	$1.00
...раницею	$1.50
...диноке число	5 ц.

...еса Редакції і Адміністрації: „КАНАДА" 261 Fort Street Winnipeg, Man.

CANADA
Ruthenian Weekly

Publishers
...ENIAN PUBLISHING CO. Ltd of CANADA
John Sluzar -- editor.

...ption Per Year	$1.00
...Countries	$1.50
...Copies	5 ct.

...dvertising rates and all business ...s address
...ENIAN PUBLISHING Co. Ltd. ...ort Str. Winnipeg, Man.

Уваги.

...ЕРАЛЬНЕ ХИТРУНЬСТВО.

...своїй борбі, яку проть лїберали проти кон...тистів, хотячи змінити навіть цїлком усунути ...раво, яке позволяє не...йським народам ко...вати ся двомовними ...ами а тим самим по...дити успішно свою ...ляційну роботу — не ...рають вони в спо..., хоч-би навіть і най...е диких. Що так во... се міг бачити і чути ...ій, хто лише сїй, бор...иглядав ся.

...ак свої несправед...нелюдяні прямо стре...та способи, якими по...ють ся в борбі,, — у... вони убирати в гар...дежу. На своє лице ...ють вони маску пос...ости та справедливо...котячи тим способом ...кати притакнене, сим ... і прихильність тих ...и, які не мали нагоди ...чити прадивого, дій... лїберального обли...

... маскою, поза яку ...ли старають ся схо...вое правдиве гидке ...е, се є

...римусова школа

...рали-Анґлїйцї хва...я, а за ними й при... „Кан. Фармер", що ...сове учащане до шко...ели у себе вже май...краї і держави, бо таким способом мож...кнути неграмотнос... некультурности на... Опираючись на сім, ...ичать, що вже край ...а, щоби і Манітоба ...адила у себе примусову школу так, щоби всї ... приписанім віцї, ... під грозою кари, ...и до школи....

...ичи оттак на лїбе... маску, себ-то при... школи — кождий, ...очий справи близ...е: лїберали справдї ...оступовими, спра...ми і дбаючими о піднесене просьвіти в краю.

Коли ми однак ту маску здіймемо і поглянемо на прадиве лице лїбералів, то побачимо цїлком що иншого..... Ми побачимо, що примусова школа у канадийських лїбералів, се нїщо иншого, лише остаточний, не хибний удар на уживане і учене рідної мови Русинів і прочих неанґлїйських народів в Канадї, се удар на нашу рідну мову, на нашу народність.

Рівночасно з проєктом скасованя двомовних шкіл, виставили лїберали проєкт заведеня школи примусової, щоби в сей спосіб при неволити родичів посилати дїтий до школи публичної, чисто анґлїйської, а тим самим не позволити та не дати нагоди родичам неанґлїйцям учити своїх дїтий деінде своєї рідної мови.

Лїберали думають так: За школу ми уважаємо тільки школу публичну, з якої, захопивши власть у свої руки, усунемо цїлком двомовність, себ-то на учуване якоїсь иншої мови, крім анґлїйської, а рівночасно, щоби не дати всяким форейнерам як Русинам, Французам, Полякам, Нїмцям і т. д. нагоди користувати ся якими небудь приватними школами, — заведемо примусовість посиланя дїтий до сеї публичної анґлїйської школи — а тодї до винародовленя, до асиміляції вже лише один крок — тільки одно поколїнє..

Отсе суть побожні бажаня і стремлїня панів лїбералів. — Примусова школа має їм послужити до скорщого та успішнїйшого винародовленя і асиміляції.

Ми не є ворогами або противниками примусовости школи в прінціпі, противимо ся однак проєктованій лїберали примусовій школї, яка не буде школою, не буде місцем науки, а тільки фабрикою асиміляції, фабрикою винародовленя, де на очах родичів, всїх неанґлїйських дїтий лїберали думають перевернути в Анґлїйцїв....

За такою примусовостю розпинає ся і руський речник лїбералів "Кан. Фармер", який, як видно, бажає собі дуже сердечно, щоби по Русинах вже за кілька лїт не стало й слїду...

Ми однак віримо, що Русини в нашій провінції дадуть належну відправу та проженуть на чотири вітри лїбералів з їх плянами примусовости школи, як се недавно зробили виборцї в окрузї Kildonan — St. Andrews.

— —

Бушменська мораль.

Після моралї „У. Голосу" виходить, що все є добре, що скаже або зробить "У. Голос", хоч-би воно було і найгірше — а все є зле й недобре, що скаже або зробить „Канада" або консерватисти.

В Африцї живе одно таке племя, що звеся Бушменами. Бушмен запитаний одним подорожником; що є добре, а що є зле?— відповів: Добре є тодї, коли я убю жінку мого сусїда і єї з'їм, — а зле є тодї коли так зробить сусїд з моєю жінкою...

Така сама мораль, як у згаданого Бушмена, є у „полїтиків" „У. Голосу". — У них, як видно з їх писанини, навіть рільничемоя в школах є не доброю і єї не належить боронити тільки через те, що сю справу обороняють консерватисти та „Канада"...

Справдї цїкавий собі той цїлий „У. Голос" зі своїми полїтиками.

Питанє надіслане.

„У. Голос" говорить, що й консерватисти злі і лїберали не добрі (лїберали мабуть для „У. Голосу" суть лїпшими, бо про них „У. Г." нич не говорить, а навіть в послїднім часї почав ґравітувати в їх сторону — Ред.) та що наші люди не повинні анї слухати анї попирати нї одних нї других. Я цїкавий знати, що я, а за мною мої свояки та й другі наші люди мають робити підчас виборів?—

Коли і одні злі і другі, то нам не треби голосувати нї на одних, нї на других. Коли ми не будемо голосувати, то сим відтягнемо ся від полїтичного житя сего краю, позбавляємо себе самих права голосу, який кождий тутешний горожанин має і віддає там де уважає за відповідне. Не голосуючи і відтягаючись від участи в полїтичнім житю, — в який спосіб зможемо ми мати вплив на справи, які рішають ся в провінції або й цїлій державі.

І ще одно: Чи справдї справа наших двомовних шкіл, якої тепер консерватисти боронять є не доброю, через се що єї попирають консерватисти і нам не належить консерватистів попирати і на них голосувати, щоби ратувати наші двомовні школи?

Я прошу, аби менї „У. Голос" на сї питаня відповів.

Безпартійний з Етелберт

Дістаньте безплатну ФАРМУ

В ВЕЛИКІЙ КАНАДИЙСЬКІЙ ПРОВІНЦІЇ

МАНІТОБІ

ДЕ

панує добробит.

Манітоба є славною через свою богату землю, котра родить найкрасшу пшеницю в сьвітї, а також і всяке друге збіже — овес, ячмінь іт. п. — і найкрасшу огородину в сьвітї.

Манітоба була першою провінцією Західної Канади, що привабила поселенцїв, а будучи найдавнїйше заселеною она дає нагоду до успіху своїми школами, телефонами, дорогами і т. и.

Кождий фармер, що займає ся мішаним господарством і плекає худобу, безроги, вівцї і конї, або огородину і молочарські продукти, має найбільший ринок в Західній Канадї. Все що фармер продукує зараз закуповує ся і завсїгди по доброй цїнї місцевими купцями

Безплатні Гомстеди, що складають ся з 160 акрів, роздають ся поселенцям У рядом і багато Русинів розпочали фармерство на сїй земли і тепер стоять на добрім становищи.

Если хто не хоче зараз розпочинати роботи на своїй фармі доки не зрозуміє обставин краю, той може легко знайти роботу на якій будь другій фармі за добру платню Опісля набувши практики може мати свою власну фару.

Манітоба має ще досить місця на тисячі поселенцїв, бо Манітоба є дуже велика країна, рівна кільком европейським провінциям злучеиих разом. Приходїть до Манітоби і будьте незалежними.

Напишіть ще нинї за гарною ілюстрованою книжкою про Манітобу Она вам буде вислана БЕЗПЛАТНО если ви напишете до:

Department of Agriculture
Winnipeg, Manitoba, Canada.

Під розвагу учителям.

Годї довше дуритись..... Не підлягає сумнївови, що будучність нашої школи дуже чорна непевна. Лїберали і оренджмени дали аж надто добре до зрозуміня неанґлїйським національним ґрупам що не спічнуть доси, поки не знищать двомовних шкіл. Вони юдять Анґлїйцїв проти своїх сусїдів усїми способами, не перебирають у середниках, аби лиш викликати загальну реакцію проти других мов в публичних школах, аби повалити сих немногих здорово думаючих представників теперішного манітобського правительства, а в инших провінціях Канади сих кількох розтягтих мужів, що мають яке значіне а які мають дрібку почутя справедливости і здорового розуму. Вмовили в Анґлїйцїв, що неанґлїйські народи се Гуни, які загрожують анґлїйській культурі і анґлїйському прапорови, розбудили в них шовінїзм, заанґажували їх національну і расову гордість; оклеветали наших учителїв, представляючи їх як неуків і неробів, намалювали чорний образ занепаду просьвіти і моралї, який нїби то спричинила двомовна система у школах — взагалї настроїли загал Анґлїйцїв і до инших народностий так вороже, як се потрафило зробити в Галичинї хиба „Слово польске", а в Росії „Новое время". А що сталось би ся, як би так лїберали і їх братанки оренджмени дістали у свої руки керму провінції? Зразки сего маємо в Альбертї.

Нам годї довше бути лиш пасивними глядачами деструктивної роботи крайно шовінїстичних елементів. Нам годї дожидати, аж впаде на наші голови цегла і нас цїлковито оголомшить. Нам годї оставити народ неприготованим на евентуальність що одного дня лишить ся він без школи в країнї, яка пишає ся перед цїлим сьвітом своєю волею. Нам годї позволяти себе оклеветувати і мішати з болотом.

Мусимо запротестувати проти сеї деструктивної роботї і мусимо нарадитись як маємо перед єї наслїдками боронитись. Вибори можуть заскочити нас в кождій хвилї — а тодї не буде часу на орієнтоване, яке заняти становиско проти певних полїтичних партій. Нам вже треба буде мати вироблену думку і директиву поступованя. Нам, учителям, що можемо в такій хвилї мати рішаючий вплив на поступоване і відношене народу до певних полїтичних партій. Треба випрацювати спільно плян акції. А се можливе тільки при стислій орґанїзації, завдяки свого журналу. Розкинуті по безмежних просторах, не звязані нїчим з собою, навіть спільною шкільною радою, як в Галичинї, заняті виключно своїми приватними інтересами, наші учителї дотепер не могли відіграти анї полїтичної, анї громадської, анї культурної ролї. Бо не було сеї душі, що всї члени орґанїзму веде до одної цїли, до одного чину. Чужинцї плюють нам в очи, роблять з нами що їм вподобаєсь, замикають перед нашими дїтьми школу, гонять з неї нашу мову — а ми мусимовсе те зносити мовчки. Бо коли й озве ся хтонебудь і запротестує проти насильства, то сего протесту нїхто не хоче чути. Инакше дивилиб ся на учителїв сї добродїї, колиб вони мали свій орґан. Бо він бувби речником не одиницї, але загалу. Він дїжи, що вона надто прадавби всїм членам учительського тїла оден напрям і повернув би їх до спільної, однакової акції.

Супроти сего являє ся конечною потребою скликане учительської конвенції в найблизшім часї вцїли зазначеня свого становиска що до будучности нашої школи і обговореня справи видаваня станового, учительського орґану. Така конвенція повинна згуртувати не лишень учителїв з Манітоби, але також представників учительства з инших провінцій, бо справи які би вона порішила мають значіне для наших учителїв взагалї — без огляду на провінціональні границї.

П. Карманський.

П.О. Жеребко все ще ратує Галичину.

П. Жеребко, сей неоцїнений набуток галицької України, все вносить сьвіжого духа у стухлину галицького культурно-національного житя. Приписавши умираючій Україні ґулку у видї „футбала", і докоривши галицкій молоді, що вона надто пра-